

دکتر امیر هوشنگ مهریار و دکتر رضا شاپوریان

پژوهشی درباره

مسائل و مشکلات دانشجویان ایران

خلاصه :

این مقاله نتایج بدست آمده از پاسخهای سیصد نفر دانشجوی دانشگاه پهلوی، ۱۵۰ نفر پسر و ۱۵۰ نفر دختر را به ترجمه فارسی «فهرست مسائل» مونی (فرم C) (۱۲)* ارائه میدهد. میانگین و انحراف معیاری نمرات دو گروه پسر و دختر بطور علیحده در هر یک از یازده قسمت تست و نیز همبستگی نمرات یازده گانه بایکدیگر محاسبه شده است.

از مقایسه نتایج دختران و پسران معلوم میگردد که اهمیت نسبی مسائل برای دختران و پسران تا حدی فرق میکند. از لحاظ پسران دانشجوی، مهمترین مسائل عبارتند از مسائل ناشی از برنامه دانشگاه و طرز تدریس اساتید، مسائل مربوط به امکان فعالیتهای دسته جمعی و تفریحی، مسائل ناشی از سازگاری با کار و فعالیت های درسی دانشگاه، و بالاخره مسائل

Mooney Problem Check list *

مربوط به وضع مادی و شرایط زندگی و استخدام. مهمترین مشکلات دختران عبارتند از: مسائل مربوط به روابط شخصی و روانی، مسائل مربوط به فعالیتهای دسته جمعی و تفریحی، مسائل ناشی از طرز تدریس و برنامه دانشگاه، و بالاخره مسائل ناشی از روابط اجتماعی و روانی. بین مسائل یازده گانه، هم در مورد پسران و هم در مورد دختران، همبستگی مثبت زیادی بچشم میخورد که از وجود يك عامل کلی حکایت میکنند. نتایج بدست آمده با نتایج مطالعات مشابهی که در اروپا و آمریکا انجام گرفته مقایسه شده و اهمیت عملی آنها از لحاظ اصلاحات ممکن در برنامه های دانشگاهی ایران مورد بحث قرار گرفته است.

مقدمه:

نوجوانی و جوانی بعنوان دوره خاصی از زندگی با مسائل و مشکلات خاص آن، از دیرباز مورد توجه روان شناسان قرار داشته است. بحث درباره علل این مشکلات و مسائل از حوصله این مقال خارج است و جوینده میتواند به آسانی یکی از کتابهای متعددی که در زمینه بلوغ، نوجوانی، یا جوانی تحریر شده (۷ و ۸ و ۱۳) است مراجعه نماید

آنچه مسلم است، نوجوانی، بعنوان يك دوره انتقالی، با تغییرات شدید در برداشت فرد از محیط خود، در تصور او از خود و از نقشی که جامعه از وی انتظار دارد، و بالاخره در برخورد او با محرک های اجتماعی و انسانی محیط همراه است. عکس العمل نوجوان در مقابل این تغییرات عینی و ذهنی در نحوه سازگاری او با محیط خارج تأثیر میگذارد و تا حد قابل توجهی، در کیفیت و کمیت بهره برداری وی از امکانات محیط و استعدادهای خود اثر میگذارد.

هدف این تحقیق بررسی مشکلات و مسائل گروهی از جوانان ایرانی در سنین دانشگاهی است. این قبیل پژوهشها تنها از لحاظ نظری حائز اهمیت است بلکه دارای نتایج عملی فراوانی نیز تواند بود. از حیث سن متوسط جمعیت، ایران کشور جوانی است. در حدود يك دوم جمعیت این مملکت در سنین جوانی بسر می برد. بدیهی است این نیروی انسانی عظیم اگر بدرستی شناخته نشود و بطور صحیح مورد استفاده قرار نگیرد نه تنها از لحاظ اقتصادی فاجعه بزرگی خواهد بود بلکه ممکنست بصورت نیروی مخربی در آید که دامنه تخریب و صدمه آن غیر قابل پیش بینی است.

در سطح مدرسه و دانشگاه، بررسی مسائل و مشکلات دانش آموزان و دانشجویان حداقل از دو جهت عملی عمده حایز اهمیت است:

نخست اینکه شناخت بموقع مسائل و مشکلات عاطفی و روانی احتمال بر طرف کردن این مسائل را بسالا میبرد. دوره دانشجویی با فشارها و سختیهای زیادی همراه است (۱۵)* که لاجرم روی کیفیت سازگاری و بهداشت روانی جوانان اثر میگذارد (۶). تأثیر این قبیل ناراحتیها و اختلالات عاطفی در پیشرفت تحصیلی دانشجویان در سالهای اخیر موضوع مطالعات متعددی (۱۶) را تشکیل داده است. اگرچه نتیجه همه این مطالعات در جهت مورد انتظار نیست، رابطه نزدیک سلامت روانی و عاطفی را با پیشرفت تحصیلی نمیتوان نادیده گرفت. از سوی دیگر، پی بردن بمشکلات و مسائل دانشجویان و دانش آموزان به گردانندگان دستگاههای آموزشی امکان میدهد که به نکات ضعف بر نامهها و روشهای تدریس خود پی ببرند و در فکر اصلاح آنها بر آیند. بدیهی است همین اصلاحات جزئی و بموقع نه تنها میتواند به افزایش راندمان فعالیتهای دانشجویان و استادان مؤسسه

کمک کند بلکه در رفع شکایات و ناراحتیهای دانشجویان و دانش آموزان نیز مؤثر واقع میشود و از بروز برخوردهای نامطلوب بین استادان و دستگاه اداری مدرسه از یک طرف و دانش جویان و دانش آموزان از طرف دیگر، جلوگیری مینماید.

روش تحقیق :

آزمودگان سیصد نفر (۱۵۰ دختر + ۱۵۰ پسر) از دانشجویان دانشگاه پهلوی بودند که بطور اتفاقی انتخاب شده بودند. منظور از اتفاقی آنست که نه نقشه خاصی از طرف اجرا کنندگان این تحقیق برای انتخاب افراد مورد آزمایش بکار رفته و نه از روشهای نمونه گیری تصادفی - بمفهوم دقیق کلمه - استفاده شده است. بلکه با انتخاب کلاسهای دروس عمومی دانشگاه - از قبیل فارسی، تاریخ، روان شناسی، و زبانهای جدید - که تصور میرفت دانشجویان رشتههای مختلف را در بر داشته باشد سعی بعمل آمده که دانشجویان انتخابی نماینده تمام رشتهها و سالهای دانشگاه باشند. در مورد دختران، چون عده کافی بطریق بالا بدست نیامد چند تن از دانشجویان روانشناسی مأموریت

* نمراتی که در پراکنش گذاشته شده مربوط به مآخذ این تحقیق میباشد که در پایان مقاله ذکر شده اند.

یافتند با مراجعه بخوابگاههای دانشجویان ۳۰ سال داشتند - میانگین سنی پسران ۲۱ و دختران ۲۱/۱۱ بود.

برسانند .

از لحاظ سن، آزمودگان پسران ۱۸ تا ۲۹ ساله و آزمودگان دختران از ۱۸ تا ۲۹ ساله است.

ترکیب نمونه مورد مطالعه از لحاظ رشته تحصیلی در جدول زیر خلاصه شده است.

رشته تحصیلی	دختر	پسر	جمع
پیش کشاورزی	۹	۴۵	۵۴
روانشناسی	۲۶	۲۵	۵۱
زبان	۲۶	۱۸	۴۴
عمران ملی	۴	۱۵	۱۹
اقتصاد	۱۲	۱۲	۲۴
تاریخ	۳	۱۱	۱۴
پیش مهندسی	۸	۸	۱۶
پیش پزشکی	۱۵	۶	۲۱
تکنولوژی پزشکی	۲	۳	۵
فیزیک و شیمی	۹	۳	۱۲
بیولوژی و زمین شناسی	۱۳	-	۱۳
ریاضی	-	۲	۲
ادبیات فارسی	۳	۲	۵
پرستاری	۱۰	-	۱۰
رشته مشخص نشده	۱۰	-	۱۰
جمع	۱۵۰	۱۵۰	۳۰۰

میگیرد و شاید بتوان آنرا نماینده واقعی دانشجویان دانشگاه پهلوی دانست. از لحاظ سال تحصیلی، ترکیب نمونه مورد مطالعه بقرار زیر است:

بطوریکه از جدول صفحه قبل برمیآید نمودار مورد مطالعه - که تقریباً يك هفتم کل جمعیت دانشگاه را تشکیل میدهد - کم و بیش تمام رشته‌ها و دانشکده‌های موجود دانشگاه پهلوی را در بر

جمع	دختر	پسر	
۹۲	۴۷	۴۵	سال اول (سمیستر اول)
۱۱۸	۵۲	۶۶	سال دوم (سمیستر دوم - سوم)
۵۱	۲۴	۲۷	سال سوم (سمیستر چهارم - پنجم)
۳۶	۲۴	۱۲	سال چهارم (سمیستر ششم بی‌الا)
۳	۳	-	نامعلوم
۳۰۰	۱۵۰	۱۵۰	

آنرا بخود مشخص نماید. هر يك از سیصد و سی فقره - مزبور یکی از یازده دسته زیر تعلق دارد:

۱- سلامت و رشد بدنی (احساس خستگی، سردرد، سرماخوردگی، نقص عضوی، و غیره)

۲- وضع مادی و شرایط زندگی و کار (کمی پول، کار زیاد خارج از مدرسه، نداشتن خانه یا اطاق مناسب)

۳- فعالیتهای دسته جمعی و تفریحی (نداشتن وقت کافی برای تفریح، نبودن وسائل ورزشی، نداشتن معاشرت)

۴- روابط اجتماعی و روانی (کمرو بودن، احساس حقارت، محبوب نبودن

در این مورد هم ملاحظه میشود که نمونه مورد مطالعه نمایندگانسی از کلیه سالهای تحصیلی دانشکده ادبیات و علوم را در برداشته است.

تستی که برای ارزیابی مسائل و مشکلات دانشجویان بکار رفته ترجمه فارسی فورم C از سری «فهرستهای مسائل» است که توسط مونی (۱۲) (Mooney) و همکاران او در آمریکا تنظیم شده و در بیست سال اخیر مورد استفاده عملی و تحقیقی زیادی (۱) پیدا کرده است این فهرست شامل ۳۳۰ فقره مسأله یا مشکل است که آزموده باید با کشیدن خط یادایره‌ای زیر یا گرد هر مسأله اطلاق

ندانستن راه و رسم معاشرت با دیگران)

۵- روابط شخصی و روانی (تنبل بودن، عدم اعتماد به نفس، فکر خود کشی، زود عصبانی شدن)

۶- مسائل جنسی، نامزدی و ازدواج (نداشتن دوستی از جنس مخالف، عاشق بودن، احتیاج به اطلاعات و راهنمایی در مورد امور جنسی و ازدواج).

۷- مسائل خانوادگی (اختلاف با پدر یا مادر، از دست دادن یکی از والدین، احتیاج به عشق و محبت پدر و مادر)

۸- مسائل اخلاقی و مذهبی (انجام ندادن وظائف مذهبی، احساس شک در مورد مذهب، دروغگوئی)

۹- مسائل مربوط به سازگاری با درس و فعالیت دانشگاهی (ندانستن طرز مطالعه صحیح، ضعیف بودن در بعضی مواد درسی اساسی، نداشتن تمرکز حواس، ضعف حافظه، عدم علاقه بمطالعه).

۱۰- مسائل مربوط به آینده: شغل و تحصیل. (تردید درباره رشته تحصیلی، تردید درباره شغل آینده، اختلاف با پدر و مادر بر سر شغل آینده).

۱۱- مسائل ناشی از برنامه دروس و طرز تدریس در دانشگاه (نداشتن محل مطالعه مناسب، سختگیری بیش از حد معلمین، نداشتن مشاور خوب، بزرگ و

بیروح بودن کلاسها، عدم توجه معلمین بروحیه شاگردان).

در نمره گذاری تست، مسائل مربوط به بزرگی از این یازده طبقه جداگانه در نظر گرفته میشوند. نمره هر شخص عبارتست از تعداد مسائلی که وی مشخص نموده است. کل نمرات هر شخص در همه سیصد و سی فقره تست بعنوان معیاری از کمیت یا شدت ناراحتی های او بکار میرود.

همانطور که « مونی » بارها تأکید کرده است، فهرست مسائل، تست بمفهوم دقیق کلمه، نیست بلکه وسیله ای است برای ضبط و مقایسه مسائل و مشکلاتی که افراد ممکنست داشته باشند. بنابراین در تعبیر و تفسیر نتایج این تست بیش از آنکه از نمره های مبتنی بر مطالعه گروه های مختلف استفاده شود از مقایسه مسائل مختلف مربوط به هر فرد در چهارچوب محیط اجتماعی و فرهنگ خاص او استفاده میشود. از این رو تهیه نمره های محلی بر اساس شرایط و اوضاع حاکم بر هر ناحیه یا هر کلینیک روانشناسی و مشاوره نهایت اهمیت را دارد.

تجزیه و تحلیل آماری نتایج
بترتیب زیر انجام گرفته است:

میانگین نمرات دوازده گانه برای دختران و پسران جداگانه و نیز برای کل

گروه محاسبه شده و شکل توزیع دامنه و انحراف معیاری هر يك از آنها معلوم شده است. همچنین همبستگی بین نمرات یازده گانه برای دختران ، پسران و کل گروه محاسبه شده است . باین منظور از روش همبستگی پیرسون استفاده بعمل آمده است .

نتایج تحقیق

جدول (۱) میانگین و انحراف معیاری نمرات دوازده گانه را برای دختران و پسران ، و کل گروه نشان میدهد . شکل (۱) نحوه توزیع کل نمره را برای دختران و پسران و جمع دو گروه نشان میدهد . ضریبهای همبستگی بین نمرات مختلف در جدول شماره ۲ خلاصه شده است . در این جدول ، ضریبهای همبستگی دختران «سه گوشه بالا» و ضریبهای همبستگی پسران «سه گوشه پائین مستطیل نشان داده شده است .

بحث درباره نتایج

۱- اهمیت نسبی مسائل و مشکلات : همانطور که از جدول ۱ بر میآید ، برای گروه مورد مطالعه مسائل ناشی از برنامه و طرز تدریس مهمترین و مسائل مربوط به سلامت و رشد جسمانی کم اهمیت ترین مسائل را تشکیل میدهد . مسائل ناشی از فقدان فعالیتهای دسته جمعی و تفریحی ، مسائل مربوط به روابط شخصی و روانی ، مسائل مربوط به فعالیتهای درسی ، و مشکلات مربوط به روابط اجتماع و روانی ، به ترتیب در درجات دوم تا پنجم از اهمیت قرار دارند . برعکس ، مسائل مربوط به روابط خانوادگی ، مسائل اخلاقی و مذهبی مسائل جنسی ، مسائل مربوط به آینده شغلی و تحصیلی و بالاخره مسائل عادی و مشکلات مربوط به شرایط فیزیکی زندگی و کار حائز اهمیت کمتری میباشد . بدیهی است علت اهمیت نسبی این مسائل را باید در پشتوانه فرهنگی ، خانوادگی و موقعیت خاص گروه مورد مطالعه جستجو کرد .

جدول شماره (۱)

نوع مسأله	پسران: $N=150$		دختران: $N=150$		مجموع: $N=150$		P <	t
	میانگین	انحراف معیاری	میانگین	انحراف معیاری	میانگین	انحراف معیاری		
۱	۳,۴۰	(۱۱) ۳,۰۸	۳,۲۲	(۱۱) ۳,۵۷	۳,۱۶	-	-	
۲	۵,۲۱	(۱۲) ۴,۹۵	۳,۴۷	(۱۱) ۴,۴۷	۴,۴۹	۰,۲۷	۰,۰۰۱	
۳	۷,۰۳	(۱۲) ۵,۱۳	۴,۲۵	(۱۲) ۵,۷۳	۴,۷۲	-	-	
۴	۵,۸۷	(۱۲) ۵,۱۳	۴,۶۹	(۱۲) ۵,۱۵	۴,۹۲	-	-	
۵	۶,۰۹	(۱۱) ۴,۸۱	۵,۱۸	(۱۱) ۵,۸۰	۵,۰۵	۲,۴۳	۰,۰۱	
۶	۵,۳۵	(۱۲) ۴,۸۰	۳,۹۳	(۸) ۴,۰۳	۴,۴۳	۲,۵۷	۰,۰۱	
۷	۳,۴۸	(۱۰) ۳,۲۶	۳,۶۷	(۱۰) ۳,۵۸	۳,۴۸	-	-	
۸	۵,۰۳	(۸) ۴,۴۳	۴,۱۱	(۹) ۴,۶۶	۴,۲۹	۱,۴۸	-	
۹	۵,۲۷	(۳) ۵,۱۷	۴,۳۲	(۵) ۵,۳۱	۴,۷۷	-	-	
۱۰	۴,۶۹	(۶) ۴,۲۰	۳,۸۰	(۷) ۴,۸۰	۴,۰۱	-	-	
۱۱	۷,۶۳	(۱۱) ۶,۰۲	۵,۵۳	(۱۲) ۷,۰۸	۵,۷۳	۱,۸۳	۰,۰۰۵	
۱۲	۵,۰۵	۳۷,۸۳	۵۷,۷۲	۳۳,۷۹	۳۵,۹۱	۰,۸۰	۰,۰۰۵	

جدول شماره (۱) ، میانگین و انحراف معیاری نمرات پسران ، دختران ،

وکل گروه در هر يك از یازده قسمت تست و مجموع یازده قسمت (اعداد داخل پارانترز در ستون میانگین نماینده اهمیت نسبی هر مسأله نسبت بمسائل دیگر میباشد .

بطوریکه معدل کل دختران (۵۷/۷۲) در حدود ۳/۵ نمره از معدل کل پسران (۶۱/۰۵) کمتر است. ولی این تفاوت در همه مسائل بنفع دختران نیست. فی‌المثل، در زمینه روابط شخصی و روانی، روابط اجتماعی و روانی، سلامت و رشد جسمانی، مسائل خانوادگی، و مسائل مربوط به آینده شغلی و تحصیلی و تاحدی مسائل مربوط به سازگاری با کار و فعالیت دانشگاهی، دختران بیش از پسران عوارض ناراحتی از خود نشان داده‌اند. این تفاوتها نیز با توجه به وضع خاص دختران در این مملکت با آسانی قابل توجیه است. فرق بین دختران و پسران از لحاظ دامنه پراکندگی و واریانس نمرات نیز قابل توجه است. رویهم رفته، میتوان گفت دختران مورد مطالعه در مقایسه با دانشجویان پسر گروه متجانس تری را تشکیل میدهند.

از جدول ۲ معلوم میشود که بین بازده قسمت تست همبستگی مثبت وجود دارد. میزان این همبستگی از ۰/۲۸ تا ۰/۷۸ در مورد پسران، و از ۰/۲۷ تا ۰/۷۲، در مورد دختران، فرق میکند. میانه ضریب همبستگی برای گروه پسران ۰/۵۰ و برای گروه دختران ۰/۴۹ میباشد. معهدا، فقط در حدود ۱۸۰/۰ (دهتا) از

جدول ۱ همچنین نشان میدهد که نحوه واکنش دختران و پسران بمسائل مختلف فرق میکند. برای مثال، در حالیکه مسائل ناشی از برنامه و طرز تدریس برای پسران در درجه اول از اهمیت قرار دارد، روابط شخصی و روانی برای دختران مشکل بزرگتری را تشکیل میدهد. ولی هر دو گروه بیک اندازه از فقدان یا محدودیت امکان فعالیت‌های دسته جمعی و تفریحی در دانشگاه و نیز مسائل خانوادگی رنج میبرند، همین طور، در حالیکه سازگاری با کار و فعالیتهای درسی دانشگاه برای پسران در درجه سوم از اهمیت قرار دارد، همین مساله برای دختران در مرتبه پنجم، پس از مسائل ناشی از برنامه و طرز تدریس و مشکلات مربوط به روابط اجتماعی و روانی، میآید. همچنین، در حالیکه وضع مادی و شرایط و کار و زندگی برای پسران در مرحله چهارم از اهمیت قرار دارد همین مساله در مورد دختران حائز کمترین درجه اهمیت میباشد. علت این فرق را باید در رفاه نسبی خانواده‌های دختران دانشجو در مقایسه با پسران دانشجو جستجو کرد. گذشته از این تفاوت‌های نسبی، از حیث کمیت مسائل و مشکلات نیز بین دو گروه دختر و پسر فرق هست

ضریبهای هلمبستگی پسران و ۰/۷۰ (۶تا)
 از ضریبهای همبستگی دختران از ۰/۴۰
 پائین است. قوی‌ترین درجه همبستگی
 در مورد هردو گروه بین متغیرهای ۴ و ۵
 یعنی مسائل مربوط به روابط اجتماعی
 روانی و روابط شخصی روانی دیده می‌شود.
 ولی ضعیف‌ترین درجه همبستگی در مورد
 پسران بین متغیرهای ۷ (مسائل
 خانوادگی) و ۱۱ (مسائل مربوط به
 برنامه و طرز تدریس در دانشگاه)
 و در مورد دختران بین متغیرهای ۴
 (روابط اجتماعی و روانی) و ۱۱ (مسائل
 مربوط به برنامه و طرز تدریس) دیده
 می‌شود. وجود این همبستگی مثبت را
 بین طبقات مختلف مسائل و مشکلات
 میتوان ناشی از وجود یک عامل یا فاکتور
 کلی دانست. با توجه به همبستگی بسیار
 بارز متغیرهای ۴ و ۵ (مشکلات مربوط به
 روابط اجتماعی، روانی و شخصی
 روانی) با کل نمره تست در هردو گروه
 دختر و پسر شاید بتوان بین این عامل
 کلی و عامل مشهور «عصبانیت» یا
 «اضطراب» که اهمیت آن در مطالعات
 تحلیل عوامل کتل (۳ و ۲) و آیزنک (۵ و ۴)
 به ثبوت رسیده است شباهتی پیدا کرد.

بحث درباره نتایج :

مطالعاتی که با اصل انگلیسی فهرست
 مسائل بعمل آمده ارزش و اعتبار آنرا
 بخوبی نشان داده است. اگرچه ارزش
 فنی متن فارسی تست هنوز بمحك آزمایش
 نخورده است دلیل خاصی در دست نیست
 که تصور کنیم فرم فارسی تست بر عکس
 اصل انگلیسی آن عمل کند. مطالعات
 دیگری که در بخش روانشناسی و تعلیم
 و تربیت دانشگاه پهلوی درباره چند
 پرسشنامه شخصیت غربی انجام گرفته
 (۹-۱۰-۱۱) با اندازه کافی امیدوار کننده
 بوده که بتوانند تردیدهای اولیه نویسندگان
 حاضر را درباره امکان یا ارزش استفاده
 از پرسشنامه‌های شخصیت را حداقل در
 مورد نسل تحصیل کرده این مملکت بر
 طرف سازد.

نتایج مطالعات مختلف با متن انگلیسی
 تست مونی نشان داده است که دانشجویان
 آمریکائی بطور متوسط بین ۲۰ تا ۳۰
 فقره از مسائل موجود در این فهرست را
 بعنوان مشکلات خود ذکر میکنند (۱۴).
 این مقدار با پشتوانه خانوادگی، طبقه
 اجتماعی و نژاد یا رنگ دانشجو فرق
 میکند. برای نمونه، دانشجویان سیاه
 پوست بیش از دانشجویان سفید پوست

و دانشجویان شهری بیش از دانشجویان روستائی از مسائل مندرج در این فهرست رنج می‌برند. مقایسه نتایج بدست آمده در تحقیق حاضر با نتایج مطالعات آمریکائی نشان می‌دهد که دانشجویان ایرانی با مسائل و مشکلات بیشتری روبرو هستند بطوری که تعداد متوسط مسائل آنان در حدود دو برابر تعداد متوسط مسائل مبتلا به دانشجویان آمریکائی میباشد. با توجه باینکه اکثریت دانشجویان دانشگاه پهلوی از لحاظ خانواده و طبقه اجتماعی نسبت به دانشجویان سایر دانشگاههای دولتی کشور در سطح بهتری قرار دارند میتوان حدس زد که فرق مشهود بین دانشجویان پهلوی و آمریکائی در مورد دانشجویان دانشگاههای دیگر ایران اگر بیشتر نباشد کمتر نخواهد بود. این تفاوت عمیق نه تنها از لحاظ نظری باسانی قابل توجهیه است بلکه دلایل تجربی دیگری نیز در تأیید آن موجود میباشد. جوانان کشور- های در حال توسعه از جمله ایران، در مرحله‌ای انتقالی از تاریخ جامعه خود قرار دارند. از خصوصیات عمده این مرحله انتقالی تغییر سریع سازمان اجتماعی، درهم ریختن نظامهای مادی و معنوی سابق، و پدید آمدن معیارهای رفتار فردی و جمعی تازه‌ای است که شاید

باسانی با زمینه اساسی فکر و شخصیت فرد و توقعات و داوریهای افراد مهم اطراف او سازگار نباشد و ناچار به يك سلسله کشمکشهای درونی شخصی (بین ارزش- های مختلف خردشخص) و میان شخصی (میان ارزشها و توقعات خود و اشخاص دیگر) منجر گردد. بالا رفتن بی سابقه سطح توقعات اطرافیان و تأکید خارج از اندازه روی موفقیت تحصیلی - اگر چه غالباً بمعنی موفقیت در اخذ دیپلم است تا کسب علم و مهارت- بعنوان معیار اساسی قبول اجتماعی- وضع جوانان دانشجوی را بیش از دیگر قشرهای جوانان مشکل می‌سازد. وجود شکاف عمیق بین تحصیلات دبیرستانی و دانشگاهی مشکلات دیگری را بیار می‌آورد این شکاف نه تنها از لحاظ کمیت و کیفیت دروس بلکه از حیث سازمان، روش، توقعات و روابط معلم محصل نیز بچشم می‌خورد. بنظر ما تفاوت- های اخیر از لحاظ تأثیری که روی نحوه تحصیل و پیشرفت دانشجویان می‌گذارند از تفاوت‌های کمی و کیفی در محتوای آموزش مهمتر میباشد. دانش آموزی که تا چند ماه پیش مجبور بوده، خواه از ترس پدر و مادر و خواه بعلت سختگیری دبیرستان، مرتب سر کلاس حاضر شود و تکالیف محوله را انجام دهد یکبار خود

1	1/41	1/52	1/61	1/46	1/41	1/44	1/52	1/41	1/41	1/41	1/42	1/47
2	1/52	1/44	1/41	1/40	1/47	1/32	1/48	1/40	1/39	1/39	1/39	1/42
3	1/49	1/45	1/59	1/46	1/41	1/42	1/45	1/46	1/46	1/46	1/46	1/42
4	1/44	1/48	1/78	1/48	1/47	1/48	1/43	1/44	1/43	1/43	1/43	1/43
5	1/40	1/51	1/52	1/58	1/43	1/50	1/50	1/50	1/50	1/50	1/50	1/59
6	1/43	1/42	1/49	1/59	1/53	1/40	1/54	1/55	1/55	1/55	1/55	1/58
7	1/46	1/54	1/54	1/59	1/44	1/44	1/40	1/43	1/43	1/43	1/43	1/40
8	1/52	1/48	1/47	1/46	1/50	1/46	1/46	1/46	1/46	1/46	1/46	1/45
9	1/47	1/48	1/50	1/50	1/48	1/48	1/48	1/48	1/48	1/48	1/48	1/42
10	1/44	1/49	1/50	1/41	1/41	1/52	1/53	1/53	1/53	1/53	1/53	1/43
11	1/48	1/40	1/52	1/42	1/45	1/40	1/48	1/48	1/48	1/48	1/48	1/42
12	1/71	1/69	1/75	1/70	1/71	1/73	1/77	1/73	1/73	1/73	1/73	1/66
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	

جدول شماره (۲)

همبستگی بین قسمتهای یازده گانه و کل گروه
 برای گروه دختر (مثلث دست چپ پائین) و پسر (مثلث دست راست بالا)

کوششهایی که برای انتخاب بهترین دانش آموزان دبیرستان برای ورود به دانشگاههای کشور بعمل میآید سطح معلومات دانشجویان بسیار پائین تر از حد توقع است. در بعضی دانشگاهها نیز دانشجویان با استفاده از سیستم سیمستری به بهانههای مختلف از ثبت نام در یک یا چند سیمستر خودداری میکنند بدیهی است این روحیه و طرز برداشت دانشجو تاحدی مسئول عدم موفقیت وسایل ارزیابی مورد استفاده در کنکور میباشد. طبعاً عقب افتادگی تحصیلی روی روحیه و سازگاری عاطفی دانشجویان تأثیر میگذارد و ناراحتیهای روانی و شخصی آنان را چند برابر میسازد. مطالعاتیکه تاکنون با استفاده از پرسشنامههای شخصیت روی دانشجویان دانشگاه پهلوی انجام گرفته درجه عصبانیت و عدم تعادل عاطفی آنانرا بطور بسارزی بالاتر از میانگین گروههای دانشجویی مشابه در انگلستان و آمریکا نشان داده است.

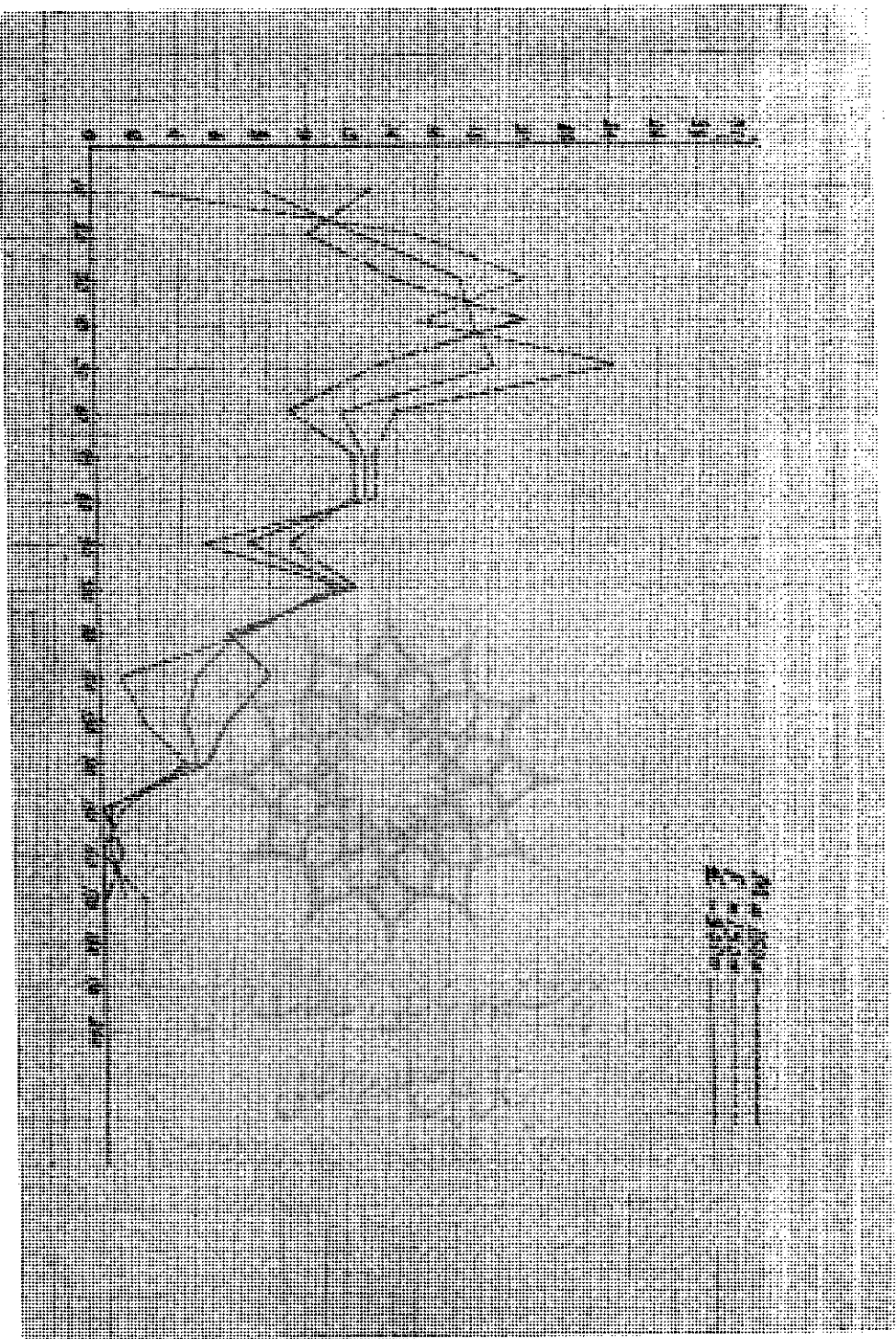
اهمیت نسبی مسائل درسی ناشی از برنامه و طرز تدریس، فقدان فعالیتهاى دسته جمعی، و مسائل درسی در مورد پسران مورد مطالعه این تحقیق شایان توجه

را در محیطی میباشد که قیود سابق دیگر در آنجا حاکم نیست. و حاضر شدن یا نشدن در کلاس و انجام یا عدم انجام تکالیف تا حد زیادی بخود او بستگی دارد. سست شدن قیود و مقررات خارجی حاکم بر تحصیل غالباً با جدائی از خانواده و از بین رفتن نظارت والدین همراه است. جوانی که بمدت دوازده سال تابع و متکی و مقید بار آمده است بسختی میتواند مسئولیتهای ناشی از استقلال دوره دانشجویی را به پذیرد و وظایف تحصیلی خود را بهمان نحو سابق انجام دهد. از سوی دیگر فشارهای مادی و معنوی دوازده سال پشت نیمکت نشستن و درس پس دادن باندازه کافی روحیه جوان دانشجو را خسته و حوصله او را از بین برده است که در اولین فرصت ب فکر استراحت و تمدد اعصاب بیافتد. شاید بهمین جهت بنظر میرسد که در نظر عده زیادی از دانشجویان دانشگاه تحصیلات دانشگاهی بجای اینکه جدی تر جلوه کند سهلتر مینماید و دانشجویان توقع دارند بدون احتیاج به کار و کوشش زیاد تحصیلات دانشگاهی خود را بپایان رسانند. طبیعی است این توقع غالباً با واقعیت تطبیق نمیکند و در نتیجه علیرغم

است. بررسی دقیق علل مشکلات مربوط به برنامه و طرز تدریس نه تنها میتواند به بالابردن راندمان سرمایه‌گذاری مادی و انسانی دانشگاه کمک کند بلکه ممکنست جلوسیاری دیگر از برخوردهای نامطلوب بین دانشجویان و دستگاه آموزشی و اداری را نیز بگیرد. درمورد فعالیتهای دسته‌جمعی نیز بررسیهای دقیق‌تری لازم است تا نشان دهد چرا علیرغم توجه خاص دانشگاه پهلوی به توسعه امکانات لازم برای فعالیتهای دسته‌جمعی فوق برنامه عده زیادی از دانشجویان از این امکانات نمیتوانند یا نمیخواهند استفاده کنند.

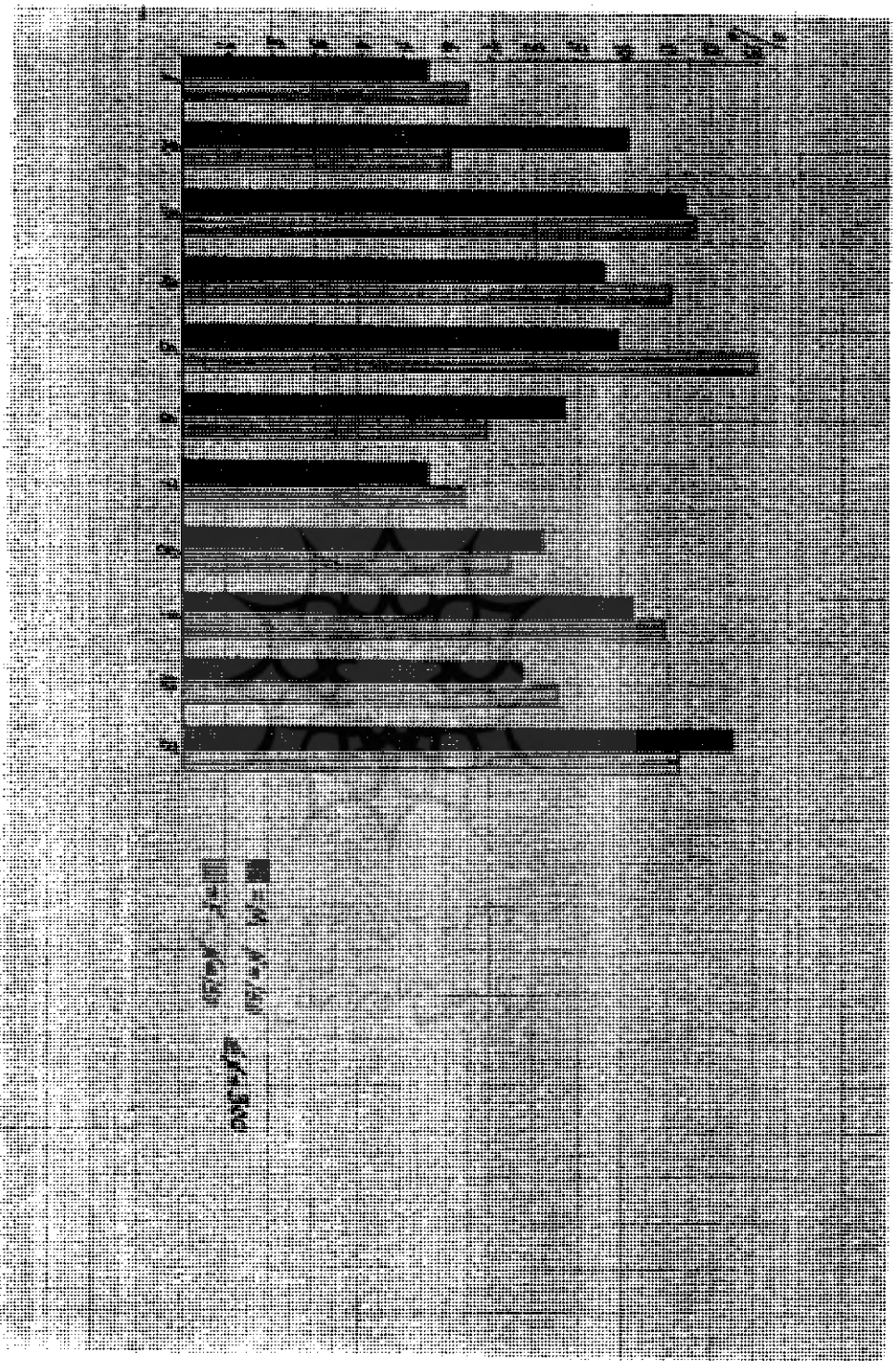

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

(شکل ۱)

منبعی درصد کل نمرات برای پسران دانشجو (---) دختران دانشجو (---) و کل گروه (—)

(شکل ۲)

نمایش میانگین دانشجویان دختر و پسر در هر یک از ایزده قسمت تست

تشکر

مجریان این طرح از دانشجویان عزیزیکه در این تحقیق شرکت کرده و باصمیمیت و صداقت بسئوالات پرسشنامه جواب داده و در نتیجه موجب شده‌اند اطلاعات فوق‌گردآوری شود صمیمانه تشکر میکنند و نیز از دانشجویانیکه در امر گردآوری و تجزیه و تحلیل آماری این تحقیق کومک بیدریغ نموده‌اند سپاسگزارند.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

References:

- 1) Burgess, T. C., 1965, in Buros, ed., "The 6th. Mental Measurement, Yearbook. New York: Gryphon. pp. 317-319.
- 2) Cattell, R. B., 1957, Personality and Motivation Structure and Measurement. New York: World Book Co.
- 3) Cattell, R. B., 1965, The scientific Analysis of Personality Hermondsworth: Penguin Books.
- 4) Eysenck, H. J., 1967, The Biological Basis of Personality. Springfield, Ill.: Thomes.
- 5) Eysenck, H. J. & Eysenck, S. B. G. 1968, Personality Structure and Measurement. London: Routledge & Kegan Paul.
- 6) Farnsworth, D. L., 1957 Mental Health in College and University. Cambridge, Mass: Harvard University Press.
- 7) Garrison, K. C., 1965. Psychology of Adolescence. 6th. ed. Englewood Cliffs, N. J.: Prentice-Hall.
- 8) Jersild, A. T., 1963, The Psychology of Adolescence. 2nd. ed. New York: Mc Millon.
- 9) Mehryar, A. H., 1970 Some data on the Persion translation of the EPI. Brit. J. soc. clin. Psychl., 9, 257-263.
- 10) Mehryar, A. H., 1971, Personality Patterns of Iranian boys and Girls on Cattell's 16 Personality Factors Test. In press.

- 11) Mehryar, A. H. & Shapurian, R. 1970 Some normative data on a Persian form of the New Junior Maudsley Inventory. Psychol. Rep., 26, 743-746.
- 12) Mooney, R. L. & Gordon, L. V., 1950, The Mooney Problem Check Lists. New York. The Psychological Corporation.
- 13) Mussen, P. H., 1969, Child Development and Personality. Conger, J. J. & Kagan, 3rd. ed. New York: Harper & Row.
- 14) Smith, P. M., 1961, Problems of Rural and Urban southern negro children. Personnel and Guidance Journal, 39, 599-600.
- 15) Wolfenden, J., 1970, Students' Strains and Stresses. Brit. J. Psychiat., 116, 535, pp. 577-585.
- 16) Zweig, E., 1963, The Student in the Age of Anxiety. London: Heinemann.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
برتال جامع علوم انسانی